

VERZETS RESISTANCE MUSEUM

NIEUWSBRIEF
27e JAARGANG NUMMER 1
MEI 2018

EXPLOSIEGEVAAR!

DE AANSLAG OP HET AMSTERDAMSE BEVOLKINGSREGISTER

“Huiveringwekkend. Je zit er midden in.” “Spannende onderdompeling in een heldhaftig verhaal.” “De koppeling met de huidige situatie m.b.t. privacy zet aan tot nadenken.” “Soms kippenvel.” De reacties op de tentoonstelling *Explosiegevaar!* zijn overweldigend. Op Instagram reageerde 91% met “Hell Yeah” op de vraag “Kom je ook?” van de bij de samenstelling betrokken jongeren.

De tentoonstelling werd op 27 maart 2018, exact 75 jaar nadat de aanslag was gepleegd, geopend in het Jaar van Verzet. Het evenement begon 's middag met een herdenking bij de gedenksteen voor de twaalf vanwege de aanslag gefusilleerden, aan de overkant van het museum, in bijzijn van Commissaris van de Koning Johan Remkes en waarnemend burgemeester Jozias van Aartsen. Daarna was er een openingsbijeenkomst voor de bijna tweehonderdvijftig aanwezigen, onder wie veel nabestaanden. Later op de avond was er een al even druk bezochte opening voor jongeren, met cocktails en mocktails, en korte interviews door Lisa Wade.

Bezoekers lopen in *Explosiegevaar!* met een koptelefoon met driedimensionaal geluid door een levensgrote striptekening. Ze volgen zes eigenzinnige kunstenaars die in verzet kwamen en uiteindelijk besloten om het bevolkingsregister op te blazen. Ze leven mee met hun praktische problemen en morele dilemma's. Hoe ver mag je gaan in het gebruik van geweld?

Door verraad werden twaalf betrokkenen ter dood veroordeeld, die hun laatste dagen intens beleefden. Dat blijkt ook uit hun afscheidsbrieven in de tentoonstelling. Leider van de aanslag Willem Arondéus schreef: “Wij zijn allen, mijn kameraden en ik, moedig en zonder vrees. Het is nu alles wonderlijk licht voor ons geworden en wij zijn zoo blijmoedig als ik niet gedacht had te kunnen zijn.”

Explosiegevaar! t/m 11 november.

Rechts conservator Karlien Metz met Commissaris van de Koning Johan Remkes en bestuursvoorzitter van het Verzetsmuseum Jacob Kohnstamm. Op het scherm Eric Corton, centrale verteller in de tentoonstelling.



Foto's Merijn Soeters

ACTIVITEITEN ZOMER 2018

DE LAATSTE GETUIGE VAN
DE CAP D'ANCONA

DINSDAG 5 JUNI
16.00 - 17.00 UUR

Biograaf Frank Krake over de onlangs op 94-jarige leeftijd overleden Wim Aloserij, die ontsnapte als dwangarbeider en drie concentratiekampen en de grootste scheepsramp uit de geschiedenis overleefde.



Gratis voor museumbezoekers/
Vrienden van het Verzetsmuseum

NA HET FEEST ZONDER
AFSCHEID VERDWENEN

ZONDAG 10 JUNI, AANVANG 12.30 UUR
EN 14.30 UUR

Documentaire (Toni Boumans, 1990)
over de leider van de aanslag op het
bevolkingsregister Willem Arondéus.



Gratis voor museumbezoekers/
Vrienden van het Verzetsmuseum

ANTON DE KOMLEZING 2018

DONDERDAG 14 JUNI
19.30-21.30 UUR

Schrijfster Marion Bloem (1952) spreekt
over gemengde Indische gemeenschap, die
is gevormd door de koloniale cultuur met
fijnmazige rangen en standen waarbij kleur
heel bepalend was, en waarin verschillende
groepen tegen elkaar werden uitgespeeld.

Televisie- en radiopresentator Rocky
Tuhuteru (1959) reageert als co-referent
op de lezing.

De Anton de Kom-lezing, i.s.m. Dagblad
Trouw, vraagt aandacht voor de strijd
tegen intolerantie en discriminatie in heden
en verleden en voor de geschiedenis van
minderheidsgroepen en hun positie in de
Nederlandse samenleving.



Foto: Ivan Wolffers



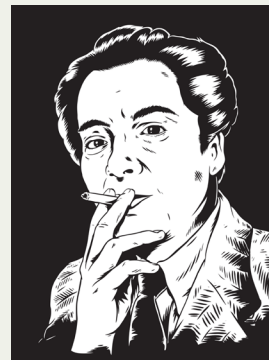
Foto: Patricia Steur

Entree € 10,- Vrienden van het
Verzetsmuseum/lezers *Trouw*: € 5,-
Reserveren verplicht, kaarten
online via www.verzetsmuseum.org

MAAR IK WAS EEN MEISJE

ZONDAG 8 JULI, AANVANG 12.30 UUR
EN 14.30 UUR

Documentaire (Toni Boumans, 1998) over
Frieda Belinfante, één van de zes beramers
van de aanslag op het bevolkingsregister.



Tekening Rob Worst

Gratis voor museumbezoekers/
Vrienden van het Verzetsmuseum

Zie verder www.verzetmuseum.org

2018
Jaar
van
Verzet

VERZETSMUSEUM JUNIOR IN DE BUURT

Verzetsmuseum Junior blijft razend populair
en krijgt daarom een reizende variant in een
grote trailer. Die gaat reizen langs scholen,
buurtfestivals en bevrijdingsfeesten, vooral
in de wijken waar de bewoners niet snel een
museum in het centrum van Amsterdam
zullen bezoeken. Op 20 november 2018, de
Internationale Dag van de Rechten van het
Kind, wordt de bus gelanceerd.

Nog veel meer kinderen zullen gaan mee-
leven met Eva, Jan, Nelly en Henk, vier echt
bestaande kinderen in Nederland tijdens
de oorlog, en spelenderwijs leren wat het
belang is van vrijheid en democratie.



Foto: Merlijn Soeters

TENTOONSTELLING VAN VERZETSMUSEUM NAAR DUITSLAND

Op 27 april werd de tentoonstelling *Namen statt Nummern. Niederländische politische Häftlinge im Konzentrationslager Dachau in de KZ-Gedenkstätte Dachau* bij München geopend. De tentoonstelling is in 2015 vervaardigd door het Verzetsmuseum en werd overgenomen door de Gedenkstätte, die jaarlijks wordt bezocht door meer dan 900.000 bezoekers vanuit de hele wereld. Op de foto spreekt Liesbeth van der Horst, directeur van het Verzetsmuseum bij de opening. Op de achtergrond is het interactieve digitale monument te zien dat bestaat uit kleine blokjes voor de ruim 2.000 Nederlandse gevangenen, waarop verschillende projecties met informatie en portretten van de gevangenen mogelijk zijn.



Foto: Irene Stuiber

Namen statt Nummern,
KZ-Gedenkstätte Dachau,
tot 28 februari 2019.

NIEUW IN DE COLLECTIE

BREEKBARE KINDERTEKENINGEN

DOOR COLLECTIEBEHEERDER
FILIP BLOEM

Enkele zeer broze rollen papier bracht Anske Vuijk-Bosdriesz begin dit jaar mee naar het Verzetsmuseum. Het zijn kindertekeningen die de toen elfjarige Anske kort na de bevrijding maakt voor een tekenwedstrijd. Zij woont dan drie hoog in de Lomanstraat in Amsterdam. Door de hele stad vinden bevrijdingsfeesten plaats en kinderen uit haar buurt worden opgeroepen tekeningen te maken over het thema 'bevrijding'. Anske hangt die van haar op voor het raam van de benedenburen, zodat de jury ze goed kan zien.

De oorlog was een ingrijpende tijd geweest voor het gezin Bosdriesz. Anske's vader, de pacifistische leraar Jan Bosdriesz, was in 1942 opgepakt en zat vervolgens in diverse



Duitse kampen vast. Hij overleeft de oorlog, maar is zo verzwakt dat hij nog in Duitsland overlijdt. In de tekeningen, gemaakt toen dit droeve nieuws Bosdriesz' vrouw en drie kinderen nog niet bereikt had, overheerst echter de vreugde over de bevrijding.

'Vrede, vrijheid, vriendschap, victorie' staat er in grote letters op, te midden van vrolijke tafereltjes met feestende mensen, huisdieren met een oranje strikje en een Canadese soldaat die sigaretten aanbiedt. Ook zijn er figuren afgebeeld die openlijk tot nog kort daarvoor verboden kranten lezen, zoals *Het Parool* en *De Waarheid*.

Anske won met haar tekeningen de derde prijs, een blauw geruit kunstzijden bloesje dat ze nog veel zou dragen. Maar de prijsuitreiking kan ze niet bijwonen. Net als zo'n tienduizend andere Nederlandse kinderen brengt ze enige tijd in Zwitserland door, om aan te sterken na de ontberingen van de Hongerwinter. Na terugkomst bergt ze de tekeningen zorgvuldig op. Het papier is na al die jaren zeer kwetsbaar, maar de kleuren zien er nog altijd prachtig uit.



Geleend door:
Anske Bosdriesz
Lomanstraat 60^{III}
11 jaar

WISSELING BESTUURSVOORZITTER

Op 12 februari nam Hans Blom na acht jaar afscheid als bestuursvoorzitter van het Verzetmuseum tijdens een mini-symposium. Emeritus hoogleraar en oud-NIOD-directeur Hans Blom hield zelf een lezing getiteld *De balans tussen wetenschappelijke kennis, museale deskundigheid en maatschappelijk-educatieve missie*. Blom werd als bestuursvoorzitter opgevolgd door Jacob Kohnstamm. Kohnstamm (1949) is actief lid van D66, werkte onder meer voor het College Bescherming Persoonsgegevens en is sinds 2016 voorzitter van de Regionale Toetsingscommissies Euthanasie.

Foto: Wilko Martens



Op de foto van links naar rechts: Jacob Kohnstamm, Kees Hulsman, Hans Blom en Liesbeth van der Horst.

NALATENSCHAP

De Vriendenstichting werd in maart verrast door een telefoontje van een notaris. Met negen andere goede doelen is het Verzetmuseum erfgenaam van een trouwe Vriendin. Voorzitter van Vriendenstichting Godfried Lambriex vertelt: "Het was een grote verrassing want we kenden haar niet persoonlijk. Ze was al Vriendin vanaf de oprichtingstijd en maakte jaarlijks stipt in januari 25 euro over. Nu blijkt dat ze behoorlijk vermogend was. De afwikkeling van de erfenis zal nog even duren, maar als het zo ver is gaan we het geld een goede bestemming geven. Ik begrijp van onze directeur dat het steeds moeilijker wordt om fondsen te werven voor projecten. Zo'n nalatenschap of legaat is dan ongelooflijk belangrijk."

PORTRET VAN EEN VRIEND

DOOR VRIENDENBESTUURSLID
MARIËLLE VAN DER MOLEN

In de Nieuwsbrief stellen we graag een van onze Vrienden voor. Dit keer mevrouw Van Gelder.



Mevrouw Van Gelder is 97 en woont in Huize Sorghvliet in Andijk. Zij komt bijna altijd naar de Vriendendagen van het Verzetmuseum. Misschien is zij wel de oudste vriendin van het museum!

Mevrouw Van Gelder heeft de oorlog zelf heel bewust meegemaakt en haar man, toen nog haar vriend, heeft ondergedoken gezeten om aan dwangarbeid te ontkomen. Meneer Van Gelder heeft zelfs nog drie dagen gevangen gezeten in Amsterdam, omdat hij had geprotesteerd tijdens de april/mei stakingen in 1943.

Meneer en mevrouw Van Gelder vinden het belangrijk dat de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog levend wordt gehouden en zijn al bij de oprichting van het museum Vriend geworden. Zij hebben

de kinderen en kleinkinderen vaak meegenomen naar het museum en hun verhalen gedeeld. Mevrouw Van Gelder vertelt haar verhalen ook aan schoolkinderen die wel eens op bezoek komen in het verzorgingshuis om over de oorlog te praten. De leerlingen kunnen moeilijk begrijpen hoe anders en moeilijk het leven tijdens de oorlogsjaren was. "De tijden zijn zo veranderd, dat kinderen met oplossingen komen die toen nog helemaal niet mogelijk waren. 'Dan pakte je toch gewoon de telefoon', 'Waarom stapte u niet in de auto?'."

Wat vindt u de belangrijkste les die je in het museum kunt leren?

"Dat het nooit meer mag gebeuren." Ze voegt daar aan toe: "Maar met de wapens en computers van nu zal het zich niet meer op dezelfde manier herhalen".

WORD VRIEND!

Voor een minimumbijdrage van 25 euro bent u vriend van het Verzetmuseum. Het hele jaar heeft u dan gratis toegang tot het museum. Daarnaast bent u te gast op officiële openingen en krijgt u korting op lezingen en andere activiteiten. Elk jaar is er een Vriendendag met een speciaal programma.

Aanmelden kan door het invullen en opsturen van deze bon naar Stichting Vrienden van het Verzetmuseum, Antwoordnummer 9254, 1000 WZ Amsterdam. Een postzegel is niet nodig.

U kunt ook mailen door alle hiernaast gevraagde gegevens te sturen aan vriendenstichting@verzetmuseum.org

Ik steun de Vrienden jaarlijks met

€ _____ (minimaal €25)

€ _____ (minimaal €10 voor
een tweede vriendenpas)

Bedrag voor bedrijfsvrienden

€ _____ (minimaal €250)

naam bedrijf (indien van toepassing) _____

naam _____

straat en huisnummer _____

postcode en woonplaats _____

e-mail _____

handtekening _____